

VSTUPNÍ ČÁST

Název komplexní úlohy/projektu

Třetí odboj – vznik a budování aktivní rezistence proti komunistickému režimu (odbojová organizace Světлана)

Kód úlohy

SP-u-4/AF89

Využitelnost komplexní úlohy

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

SP - Člověk a společnost

Vazba na vzdělávací modul(y)

Škola

Střední škola průmyslová, hotelová a zdravotnická Uherské Hradiště, Kollárova, Uherské Hradiště

Klíčové kompetence

Datum vytvoření

15. 12. 2019 20:07

Délka/časová náročnost - Odborné vzdělávání

Délka/časová náročnost - Všeobecné vzdělávání

8

Poznámka k délce úlohy

Ročník(y)

3. ročník

Řešení úlohy

skupinové

Doporučený počet žáků

30

Charakteristika/anotace

Komplexní úloha si klade za úkol seznámit žáky s politickou rezistencí po roce 1948. Prostřednictvím kopií autentických dokumentů mohou žáci pracovat se „skutečnou historií“. Komplexní úloha je postavena nejenom na seznámení s fakty (historiografická data, politické a místní reálie), ale počítá také s tím, že se žáci seznámí s konkrétními osudy konkrétních aktérů odbojové skupiny Světлана, která operovala v širokém rádiu od Jeseníků a Valašska až po Uherské Hradiště.

Součástí úlohy je dokument natočený Střední školou průmyslovou, hotelovou a zdravotnickou Uherské Hradiště, který dokumentuje příběh zakladatele odbojové organizace Světлана-Makyta Rudolfa Lenharda a jeho milenky. Žáci mají možnost následně pracovat s protokoly, životopisnými daty a autentickými důkazy, které byly léta ukryty v soukromém archivu Marie Vajdové a STB je tak nikdy nezískala (dopisy psané tajným inkoustem aj.). Žáci se dále účastní besed s osobami, které mají přímou souvislost s třetím odbojem, a navštěvují objekty spojené s třetím odbojem (věznice v Uherském Hradišti). Pracují také s vyšetřovacími materiály STB (protokoly), vyhledávají podstatné informace, které převádějí do konkrétních paragrafů, pracují s Listinou základních práv a svobod a vyhledávají v ní, která práva byla v konkrétních případech porušena.

Žáci studují jednotlivé případy odbojové organizace Světлана, hledají styčné body a zobecňují jednotlivé případy, vytvářejí tak ucelený obraz ideologické základny třetího odboje.

Úloha propojuje poznatky z dějepisu, občanské výchovy a českého jazyka a literatury (práce s texty atd.).

JÁDRO ÚLOHY

Očekávané výsledky učení

Žák:

- formuluje a obhájí svůj názor na činnost odbojové skupiny Světлана
- na základě analýzy jednotlivých osudů členů odbojové skupiny Světлана shrnuje jejich motivaci ke vstupu do odboje
- pracuje s historickými dokumenty a vyhledává důležité informace
- na základě práce s Listinou základních práv a svobod charakterizuje rozpory mezi právním řádem v 50. letech a v současnosti

Specifikace hlavních učebních činností žáků/aktivit projektu vč. doporučeného časového rozvrhu

1. dílčí část (přípravná): 2 hodiny

Žáci získají základní informace o politickém vývoji v roce 1948 a jeho dopadech. Pracují s učebnicemi a úryvky z literatury (Český vězeň, Zdivočelá země, Byly jsme tam taky)

2. dílčí část: 2 hodiny

Žáci zhlédnou dokumentární film Světлана a diskutují o něm. V diskuzi se promítají informace o dalších odbojových skupinách, diskutuje se o motivaci členů ke vstupu do odboje, příp. rodinných příslušnících angažovaných v odboji.

3. dílčí část: 2 hodiny

Žáci jsou rozděleni do skupin po 5–10 žácích. První skupina pracuje s protokolem Marie Vajdové: mapuje její motivace, činnost pro skupinu, způsoby konspirace. Pracuje také s dalšími materiály z archivu, tvoří časovou osu. Závěrem diskutuje výši trestu a pracuje s Listinou základních práv a svobod a debatuje, které její body byly porušeny.

Druhá skupina pracuje s informacemi z Ústavu pro studium totalitních režimů. Studuje jednotlivé příběhy, porovnává je a hledá společné body jednotlivých aktérů. Společně hodnotí výši jejich trestů a opět používá Listinu základních práv a svobod.

Třetí skupina má k dispozici poslední dopis Antonína Janošíka, popraveného člena Světланы. Přepisuje jej a diskutuje o posledních myšlenkách mladého člověka před popravou.

V závěru tohoto bloku seznámí jednotlivé skupiny ostatní se svou prací a svými závěry.

4. dílčí část: 2 hodiny

Žáci navštíví komentovanou prohlídku věznice v Uherském Hradišti, kde se seznámí s jednotlivými částmi vězeňského bloku, samotkami, celou smrti, vyšetřovnými... Získají autentický prožitek z prostředí věznice. Zcela dobrovolně mohou položit květiny k památníku popravených v 50. letech před věznicí.

Metodická doporučení

Komplexní úloha tvoří součást teoretického vyučování, nicméně vyučována je především praktickými aktivitami, které aktivizují žáky. Projekt má značný přesah – zahrnuje občanskou výchovu, dějepis a český jazyk a literaturu.

Způsob realizace

Forma výuky – teoreticko-praktická

Místo: školní třída, školní prostory, věznice v Uherském Hradišti

Pomůcky

Technické vybavení:

- počítače s přístupem na internet
- MS Word, PowerPoint
- dataprojektor
- plátno na promítání
- případně kopírka, skener

Pomůcky učitele:

- literární texty
- audiovizuální záznamy
- pracovní listy

Pomůcky pro žáka:

- psací potřeby
- odborná literatura, elektronické zdroje
- případně učební materiály k dané problematice

VÝSTUPNÍ ČÁST

Popis a kvantifikace všech plánovaných výstupů

Výstupem projektu bude prezentace, kde žáci zúročí všechny své nabyté znalosti.

Kritéria hodnocení

SPLNIL – žák se orientuje v problematice 50. let 20. století, zařadí odbojové skupiny (Světлана) do tohoto období. Je schopen vysvětlit důvody vzniku odbojových skupin, dokáže argumentačně podložit rozdíly mezi vnímáním lidských práv v 50. letech a nyní. Je schopen pracovat s dokumentací, orientovat se v ní a vyhledávat informace.

NESPLNIL – žák se neorientuje v problematice, nedokáže shrnout důvod vzniku odboje a jeho činnost, není schopen argumentovat v otázkách lidských práv a svobod v 50. letech a nyní.

Doporučená literatura

Podklady pro žáky:

Boháč, L.: Partyzáni opět v boji. <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=113&clanek=031108>

Střední škola průmyslová, hotelová a zdravotnická Uherské Hradiště: Dokumentární film Světлана. <https://youtu.be/OHEwIFQYY68>

Literatura:

Pospíšil, J.: Hyeny v akci

Bartošek, K.: Český vězeň

Šimková, D.: Byly jsme tam taky

Stránský, J.: Štěstí

Poznámky

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Přílohy

- [historicky-pramen_Protirezimni-letak-3.jpg](#)
- [dokumentace_Clanek.jpg](#)
- [dokumentace-Popraveni-svetlanari.docx](#)
- [historicky-pramen_Dopis-tajnym-inkoustem.jpg](#)
- [historicky-pramen_Lenhard-protokol-1.jpg](#)
- [historicky-pramen_Lenhard-protokol-2.jpg](#)
- [historicky-pramen_Lenhard-protokol-3.jpg](#)
- [historicky-pramen_Lenhard-protokol-4.jpg](#)
- [historicky-pramen_Lenhard-zaznam.jpg](#)
- [historicky-pramen_Protirezimni-letak-1.jpg](#)
- [historicky-pramen_Protirezimni-letak-2.jpg](#)
- [historicky-pramen_Protirezimni-letak-4.jpg](#)
- [historicky-pramen_Spis-Svetlana.jpg](#)
- [historicky-pramen_Uredni-zaznam.jpg](#)
- [historicky-pramen_Zaznam-o-cinnosti-Svetlany-Makyty.jpg](#)
- [historicky-pramen_Vajdova-rozsudek.jpg](#)
- [historicky-pramen_Vajdova-vysetrovaci-spis.docx](#)

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Lenka Tománková. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.